

Referendum over het BAM-tracé: ja of neen?

Ik ben een geboren en getogen Antwerpenaar. Ik pendel dagelijks naar Brussel. Vanwege chronische mobiliteitsproblemen week ik uit naar Vlaams-Brabant. Ik heb daarom geen stemrecht bij de gemeentelijke volksraadpleging in Antwerpen op 18 oktober. Toch zit ik met stijgende verwondering aan te kijken tegen de bevraging over het BAM-tracé voor de Oosterweelverbinding.

Een gemeentelijke volksraadpleging mag wettelijk slechts betrekking hebben op aangelegenheden van gemeentelijk belang. Is dat hier wel het geval? De vraag is niet onschuldig. Zij hangt onmiddellijk samen met de vraag waarom de Antwerpenaars wél hun stem mogen uitbrengen en andere Vlamingen niet. Uiteindelijk gaat het toch om de uitvoering van het 'Masterplan' waarmee de Vlaamse regering en dus niet de stad Antwerpen de verkeersproblemen in en rond Antwerpen gaat aanpakken. Het is de Vlaamse regering (niet de stad Antwerpen) die moet beslissen of het project met de Lange Wapper een stedenbouwkundige vergunning krijgt. De stad Antwerpen geeft in die vergunningsprocedure enkel advies aan de Vlaamse regering. Die bevoegdheid komt wettelijk dan nog toe aan het college van burgemeester en schepenen (en dus niet aan de gemeenteraad), dat dan optreedt in het kader van het medebewind veeleer dan ter behartiging van het gemeentelijk belang.

De vraagstelling aan de Antwerpenaars werd daarom officieel ingekleed als een vraag over het advies dat het college van burgemeester en schepenen aan de Vlaamse regering zal geven over de

PATRICK PEETERS

vraagt zich af of over het BAM-tracé wel een volksbevraging op gemeentelijk niveau kan worden georganiseerd. Peeters is professor aan de rechtsfaculteit, afdeling publiek recht, van de KU Leuven.

bouwaanvraag. Dat moet echter de realiteit verhullen dat de inwoners van Antwerpen bevraged worden over de opportuniteit van een gewestelijk project. Dat blijkt ook met zoveel woorden uit de brochure die dezer dagen aan de Antwerpenaars wordt verstuurd: "Het is de Vlaamse regering die uiteindelijk beslist." "Hoe meer mensen komen stemmen, hoe duidelijker het signaal dat de Antwerpenaars uitsturen naar de Vlaamse regering." Het is trouwens niet zo dat de Antwerpenaars zonder volksbevraging hun mening niet te kennen kunnen geven. Zoals blijkt uit de brief van 30 juni 2009 waarbij de vzw Ademloos verzoekt om een volksraadpleging te organiseren, werden tegen de bouwaanvraag die door de BAM werd ingediend meer dan 17.000 klachten ingediend. Naar zeggen van de vzw Ademloos een "absoluut record".

Het gemeentedecreet schrijft voor dat de gemeente aan de inwoners ten minste één maand voor de raadpleging een brochure ter beschikking stelt waarin het onderwerp van de raadpleging op een objectieve manier wordt uiteengezet. Geen gemakkelijke opdracht nu hetzelfde gemeentedecreet tegelijkertijd de verplichting oplegt om in die brochure ook de gemotiveerde nota op te nemen van de vzw Ademloos, de initiatiefnemers van de volksraadpleging. Dat zet onmiddellijk de objectiviteit van het geheel op de helling bij gebrek aan weerwoord.

Vergelijking met Arup/Sum

Er rijzen nog andere vragen over die objectiviteitsverplichting. In de brochure worden de voor- en nadelen van het BAM-tracé uiteengezet. Het is daarbij merkwaardig dat sys-

Arup/Sum-tracé dateert wellicht van vóór de optie om slechts één enkele vraag aan de Antwerpenaars voor te leggen. Is de vergelijking met het Arup/Sum-traject overigens wel eerlijk? In de brochure zelf wordt aangegeven dat voor het Arup/Sum-tracé nog gedurende geruime tijd bijkomende studie vereist is. Hoe kan men dan nu al de beide projecten op objectieve wijze met elkaar vergelijken?

Financiering

Ten slotte nog dit. In tijden van zware economische crisis en explosieve ontsporing van de overheidsbegrotingen kan men er niet naast kijken dat aan de stemgerechtigden geen enkele indicatie wordt gegeven over de financiering van al dat moois - Lange Wapperbrug of tunnel - en over de impact ervan op de begroting van de Vlaamse

Een gemeentelijke volksraadpleging mag wettelijk slechts betrekking hebben op aangelegenheden van gemeentelijk belang. Is dat hier wel het geval? Die vraag is niet onschuldig

tematisch de vergelijking wordt gemaakt met het Arup/Sum-tracé, alhoewel de Antwerpenaars zich niet rechtstreeks over dat laatste tracé kunnen uitspreken. Een negatief antwoord op de vraag over het BAM-tracé zal naar verluidt ook niet kunnen uitgelegd worden als een onrechtstreekse voorkeur voor het Arup/Sum-tracé. De vergelijking in de brochure met het

Gemeenschap. Het komt mij voor dat bij een uitspraak over de opportuniteit van een bepaald project het financiële luik ruimschoots aandacht moet krijgen. Dat financiële luik overstijgt evenwel in ruime mate het stedelijke niveau. Meteen zijn we terug beland bij de vraag of over dit project wel een volksbevraging op gemeentelijk niveau kan worden georganiseerd.